

Ügyszám: EBF-AJBH-75/2025.

Védett tulajdonság: fogyatékosság

Diszkrimináció területe: közszolgáltatás

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést megállapító határozat

Kérelem, a kérelmező álláspontja

A mozgásszervi fogyatékos, kerekesszékkal közlekedő kérelmező egy bírósággal szemben terjesztett elő kérelmet. Előadta, hogy bírósági tárgyaláson jelent meg a saját ügyében, a tárgyalás befejezését követően azonban a bíróság épületét a lépcsőlift meghibásodása miatt nem tudta önállóan elhagyni. Végül két biztonsági őr fizikai segítségével sikerült lejutnia a lépcsőn. Amikor egy hónappal ezt követően az ítélethirdetésre ment, a lépcsőlift még mindig nem működött. Bejutását úgy kívánták biztosítani, hogy a lépcsősorra rámpát helyeztek, hogy azon tolja fel őt a biztonsági őr, amit azonban ő – mivel azt nem tartotta biztonságosnak – elutasított. Így az ítélethirdetésen nem tudott részt venni.

Az eljárás alá vont álláspontja

Az eljárás alá vont bíróság azzal védekezett, hogy a lépcsőlift rendszeres karbantartására vállalkozási szerződést kötött, amely alapján havonta egy alkalommal kerül sor a lift szervizelésére, karbantartására. Előadta, hogy 7 nappal a kérelmező által sérelmezett meghibásodást megelőzően történt a lépcsőlift karbantartó szervizelése, amelynek során hibát nem észleltek. Az adott alkalommal a kérelmező a lépcsőliftet használva a tárgyalásra bejutott, ezt követően vált a lift üzemképtelenné ezért a tárgyalás után a munkatársai kézi erővel segítették le a kérelmezőt a lépcsőn. Előadta, hogy a lépcsőlift megjavítását a következő esedékes szerviz során kívánta elvégeztetni. A karbantartó cég azonban nem érkezett meg a szerződésben szereplő időtartamon belül. Azon a napon, amikor a kérelmező másodszor jelent meg a bíróságon, megsürgette a karbantartó céget, aki még aznap kiküldött egy szerelőt, azonban a hibát nem tudta elhárítani, ezért a kérelmező bejutását a lépcsőre helyezett mobil rámpán történő feltolás útján kívánta biztosítani.

Az eljárás lefolytatása

A hatóság a felek nyilatkozatai, a becsatolt dokumentumok, a tárgyaláson elhangzottak, és a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével hozta meg döntését.

A hatóság döntése és annak indokai

A hatóság a döntésében rámutatott, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) szerint a bíróság tevékenysége közszolgáltatásnak minősül, melynek körében biztosítani kell a fogyatékos személyek számára az állapotuknak megfelelő önállósággal az egyenlő esélyű hozzáférést. Az adott esetben ez nem vitatottan nem valósult meg, mivel az akadálymentes hozzáférést biztosító lépcsőlift meghibásodás miatt hosszabb ideig nem üzemelt, ezért a kérelmező nem tudta a bíróság épületét, az ügyében tartott tárgyalás, ítélethirdetés helyszínét az állapotának megfelelő önállósággal elhagyni, illetve megközelíteni. Megállapítható, hogy ezáltal a kérelmezőt – a fogyatékosága miatt – ténylegesen hátrány érte azokhoz képest, akik ezzel a védett tulajdonsággal nem rendelkeztek.

A hatóság ezt követően megvizsgálta, hogy az eljárás alá vont bíróságnak sikerült-e kimentenie magát, vagyis az akadálymentesség elmaradásának volt-e olyan, a jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka, amely kimentés alapjául szolgálhatna.

A hatóság álláspontja szerint a bíróság arra való hivatkozása, hogy a karbantartó cég nem végezte el szerződésszerűen a lépcsőlift javítását, nem fogadható el a kimentés körében, mivel a Fot. szerint minden közszolgáltatás, így az igazságszolgáltatási tevékenység tekintetében is folyamatosan biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést. Nem teljesíti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményét a lépcsőlift pusztá megléte, szükséges az is, hogy az működjön, konkrét

személy részére konkrét helyzetben biztosított legyen a használata. Az adott esetben a bírósági épület, a tárgyalás, illetve az ítélethirdetés helyszíne a kérelmező számára a lépcsőlift meghibásodása miatt egy hónapon belül két alkalommal sem volt akadálymentesen megközelíthető, elhagyható. A második esetet tekintve egyértelműen megállapítható volt, hogy ekkor nem egy hirtelen, előre nem látható meghibásodásról volt szó, hanem a szerkezet ekkor már – az eljárás alá vont által tudottan – egy hónapja nem működött, mégis csak ezen a napon, amikor a kérelmező ügyében az ítélethirdetés ki volt tűzve, próbált intézkedni – sikertelenül – a szerkezet megjavítása érdekében. Az, hogy a karbantartó cég esetlegesen szerződést szegve nem jelent meg időben elvégezni a karbantartást, kimentés alapjául nem szolgálhat, hiszen az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, annak megszervezése az eljárás alá vont felelőssége. Mivel tehát az eljárás alá vont bíróság – annak ellenére, hogy a lift meghibásodása ismert volt előtte – egy hónapon keresztül nem tett intézkedést a lift megjavítása érdekében, a hatóság nem tudta kimentésként elfogadni az általa előadottakat.

Az, hogy az eljárás alá vont alkalmazottai a lépcsőlift első meghibásodásakor kézi erővel lesegítették a kérelmezőt a lépcsőn, valamint a második esetben felajánlották a számára, hogy mobil rámpán feltolják őt, nem szolgálhat kimentéssel. Az ugyanis nem biztosítja a jogszabályok által előírt módon a közszolgáltatáshoz való egyenlő esélyű, biztonságos, a kérelmező állapotának megfelelő önállósággal történő hozzáférést. Amennyiben ez alapul szolgálhatna az akadálymentesítésre vonatkozó jogszabályi kötelezettség alóli mentesülésre, úgy az a jogszabályi kötelezést teljes mértékben kiüresítené.

Az eljárás alá vont bíróság tehát nem tudta megfelelően bizonyítani, hogy tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka lett volna annak, hogy a mozgásszervi fogyatékossgal élő kérelmező számára nem volt biztosított a bíróság akadálymentes megközelítése és elhagyása.

A hatóság mindezek alapján megállapította, hogy az eljárás alá vont bíróság a kérelmezővel szemben fogyatékossgával összefüggésben közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg, ezáltal megsértette az egyenlő bánásmód követelményét azzal, hogy nem biztosította számára a bíróság épületébe történő akadálymentes ki- és bejutást.

A hatóság szankcióként az eljárás alá vontnak megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, és figyelmeztetésben részesítette.

(2025. májusi határozat)